

Szkolenia przedmiotowe z podstaw programowych Historia (2)

Maciej Fic

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Program spotkania →

- Prezentacja PP26 z historii;
- Zajęcia warsztatowe cz. I (przykłady dobrych praktyk w zakresie pracy ze źródłami historycznymi / tekstami kultury, wspierającymi rozwijanie kompetencji przekrojowych uczniów oraz Q&A);
- Zajęcia warsztatowe cz. II (budowa rozwiązań w zakresie doświadczeń edukacyjnych oraz Q&A).

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Zajęcia warsztatowe cz. I (przykłady dobrych praktyk w zakresie pracy ze źródłami historycznymi / tekstami kultury, wspierającymi rozwijanie kompetencji przekrojowych uczniów oraz Q&A);

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

- **Źródła historyczne** → zachowane ślady działalności człowieka, które mają wartość poznawczą dla zrozumienia historii, mogące mieć głównie formę tekstów pisanych (aktów prawnych, dzienników, korespondencji, kronik, umów, wspomnień itp.), odkryć archeologicznych (artefaktów, ruin), fizycznych struktur, które przetrwały do dziś (budowli, rzeźb itp.), przekazów ustnych (opowieści, wywiadów itp.).
- **Teksty kultury** → wszelkie formy komunikacji: dzieła pisane (artykuły, książki, scenariusze, wiersze itp.), wizualne (fotografie, obrazy itp.), audiowizualne (filmy, programy telewizyjne, reklamy, teledyski itp.), audialne (audycje radiowe, piosenki, utwory muzyczne itp.), dzieła świata wirtualnego (gry komputerowe, hiperteksty itp.); które mają na celu przekazanie wartości, tradycji, historii i idei danej społeczności oraz są nośnikiem informacji kształtujących nasze spojrzenie na świat i wpływających na nasze zachowania.

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Praca ze **źródłami i tekstami kultury** powinna kłaść nacisk przede wszystkim na takie elementy jak:

- umiejętność łączenia informacji z (kilku) różnych materiałów;
- umiejętność formułowania i sprawdzania prostych hipotez;
- umiejętność porównywania przekazów oraz oceny wiarygodności i wartości informacji.

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

- Progres w pracy ze **źródłami i tekstami kultury** powinien prowadzić do:
- umiejętności odczytywania materiałów w świetle kontekstu;
- interpretacji materiałów niewiarygodnych, np. ulotek, tekstów z ingerencją cenzury;
- oceny przydatności materiałów niewiarygodnych dla poznania instrumentów walki politycznej, propagandy czasów minionych, oraz poglądów, postaw i systemów wartości ludzi;
- umiejętności interpretacji materiałów statystycznych i ikonograficznych.

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Podstawowe funkcje w strukturze lekcji:

- ⇒ motywacyjna
- ⇒ ilustracyjna
- ⇒ informacyjna
- ⇒ weryfikująca
- ⇒ wyobrażeniowa

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

- Praca ze **źródłami i tekstami kultury**:
- stawiane pytania/polecenia winny dotyczyć trzech warstw:
- **warstwy informacyjnej** – pytania o charakterze analitycznym, opisowym, dotyczące opisów postaci, wydarzeń i ich przebiegu, a także pozwalające odróżnić opinie i fakty
- **warstwy zmierzającej do ustalenia związków pomiędzy faktami jednostkowymi** – przy wykorzystaniu wiedzy źródłowej i (posiadanej przez ucznia) wiedzy pozaźródłowej
- **warstwy zmierzającej do ustalenia przez ucznia wniosków i formułowania ocen** – podsumowywania procesu poznawczego.

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

- Polecenia wchodzące w skład pierwszej grupy mogą więc rozpoczynać się od czasowników operacyjnych: **podaj, wymień, odszukaj, opisz, opowiedz, nazwij.**
- W drugiej grupie powinny znajdować się pytania rozpoczynające się od np. **wskaż, wyjaśnij, przedstaw, określ, porównaj, uzasadnij.**
- Trzecia grupa poleceń, może być natomiast budowana z wykorzystaniem czasowników: **ocień, scharakteryzuj.**

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Zalecenia dotyczące pracy ze **źródłami i tekstami kultury**:

- Dobór materiału stosowny do zaplanowanych celów lekcji,
- Określenie miejsca tekstu w strukturze lekcji,
- Dokonanie niezbędnej selekcji materiału dla potrzeb dydaktycznych, nawet poprzez wybór fragmentów danego źródła/tekstu,
- Opracowanie poleceń, pytań, zadań służących analizie tekstu, zgodnych z zaplanowaną jego funkcją w lekcji,

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Zalecenia dotyczące pracy ze źródłami i tekstami kultury:

- Określenie stopnia „czytelności” przekazu oraz ustalenie sposobów wyjaśniania terminologii zawartej w materiale.
- Prezentacja tekstu (podanie jego nagłówka, informacja dotycząca rodzaju przekazu, wystawcy, daty i miejsca powstania...) w fazie realizacji lekcji.

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Kolejność czynności podejmowanych podczas lekcji z wykorzystaniem **źródeł i tekstów kultury**:

- prezentacja środka dydaktycznego (nagłówek, komentarz etc.),
- zapoznanie ze materiałem, w przypadku tekstu pierwsze czytanie,
- postawienie pytań i zadań do wykonania,
- w przypadku tekstu jego analiza podczas drugiego czytania,
- integracja wiedzy,
- wysnucie wniosków.

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Różnice w zakresie przebiegu procesu krytyki źródła historycznego w warsztacie badawczym historyka i edukacji szkolnej

Warsztat badawczy historyka	Edukacja szkolna
<p>Krytyka zewnętrzna (ustalenie autentyczności)</p> <ul style="list-style-type: none"> • analiza i ocena strony materialnej źródła, jego formy i widocznych na niej cech (np. pismo, zdobienie, środki uwierzytelnienia) • ustalenie pochodzenia źródła, jego autentyczności oraz stanu zachowania • określenie miejsca i czasu powstania źródła • ustalenie autorstwa • ustalenie okoliczności powstania źródła 	<p>Wprowadzenie do tematyki związanej z treścią źródła</p> <p>Krytyka zewnętrzna (wybrane elementy)</p> <p>przekazanie przez nauczyciela lub odczytanie przez ucznia informacji o charakterze źródła:</p> <ul style="list-style-type: none"> • miejsce i czas powstania źródła • autorstwo • okoliczności powstania źródła • <i>pierwsze czytanie w celu wychwycenia trudności terminologicznych</i> • <i>wyjaśnienie niezrozumiałych zwrotów</i> • <i>określenie celu i sposobu analizy</i>
<p>Krytyka wewnętrzna (ustalenie wiarygodności)</p> <ul style="list-style-type: none"> • analiza treści • badanie prawdziwości informacji zawartych w źródle • porównywanie z innymi źródłami historycznymi 	<p>Krytyka wewnętrzna (wybrane elementy)</p> <ul style="list-style-type: none"> • drugie czytanie w celu uzyskania informacji do analizy • ukierunkowana analiza treści, połączona ze sporządzeniem notatek • <i>prezentacja wyników pracy (porównywanie odpowiedzi)</i> • <i>integracja uzyskanych informacji z posiadaną wiedzą i sformułowanie wniosków (synteza)</i>

Źródło: D. Konieczka-Słowińska, *Czy uczeń to badacz historii? Źródła historyczne w edukacji szkolnej*, [w:] „Powtórka przed...” XI Spotkania z historią dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych 25–26 września oraz 27–28 września 2017 r., red. J. Dobosz, D. Konieczka-Słowińska, Poznań 2017, s. 112.

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

- Czas na część praktyczną 😊

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Dlaczego tak wielu ludzi odwiedza te miejsca?

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Gdzie możemy napotkać naśladowców?

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Dlaczego warto spoglądać przed i wokół siebie?

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

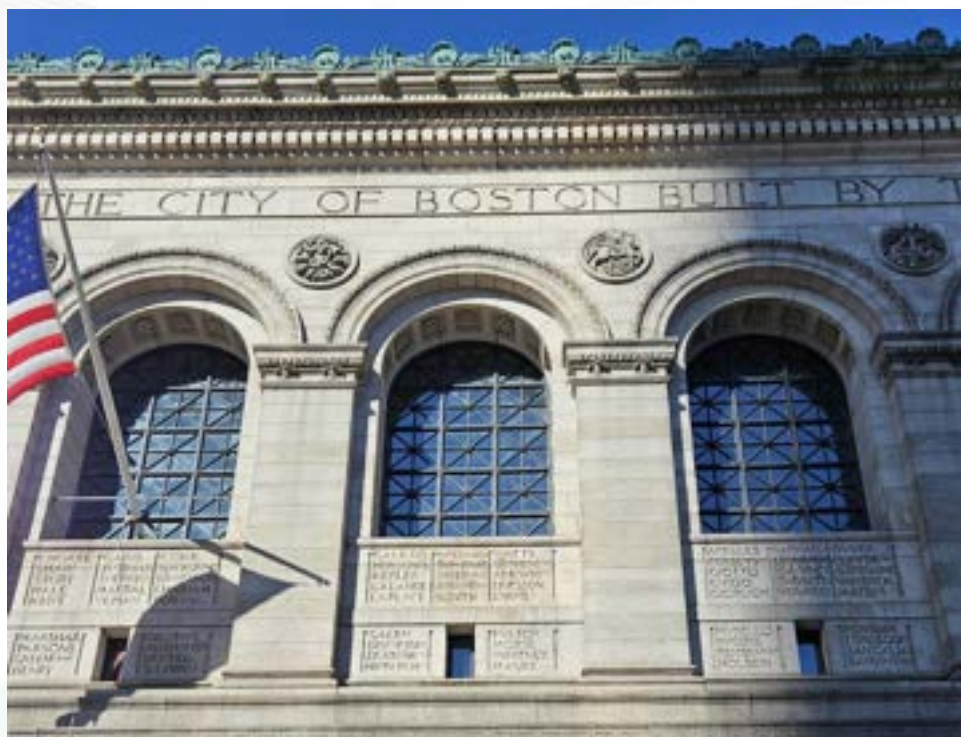

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Jak widziane są Polska i Polacy w świecie?

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

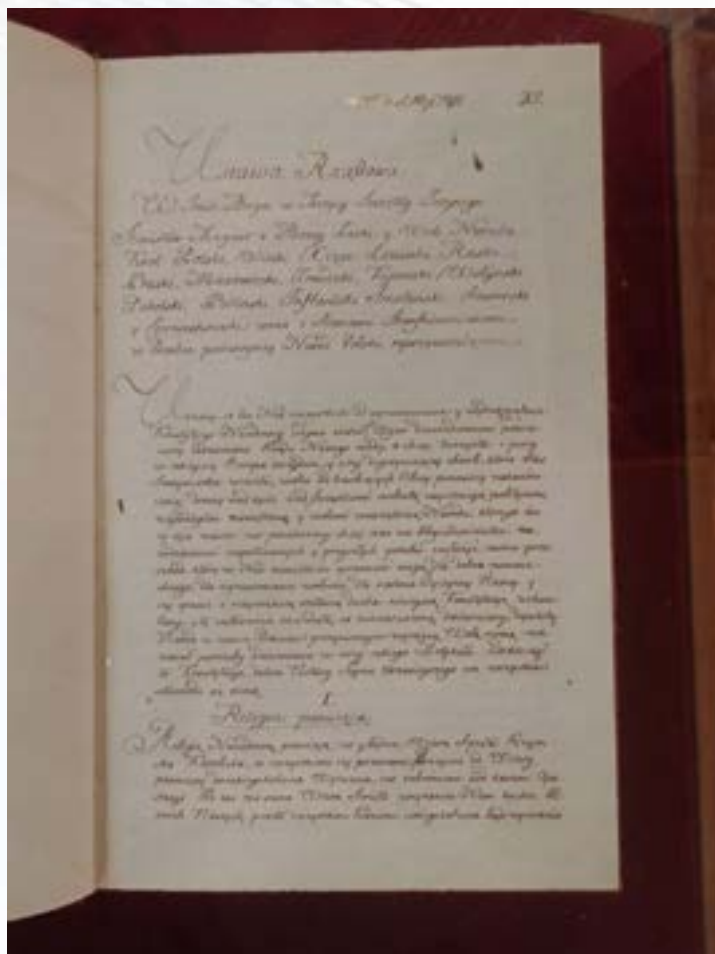
Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

**Jak można rozumieć
„różne perspektywy”?**

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

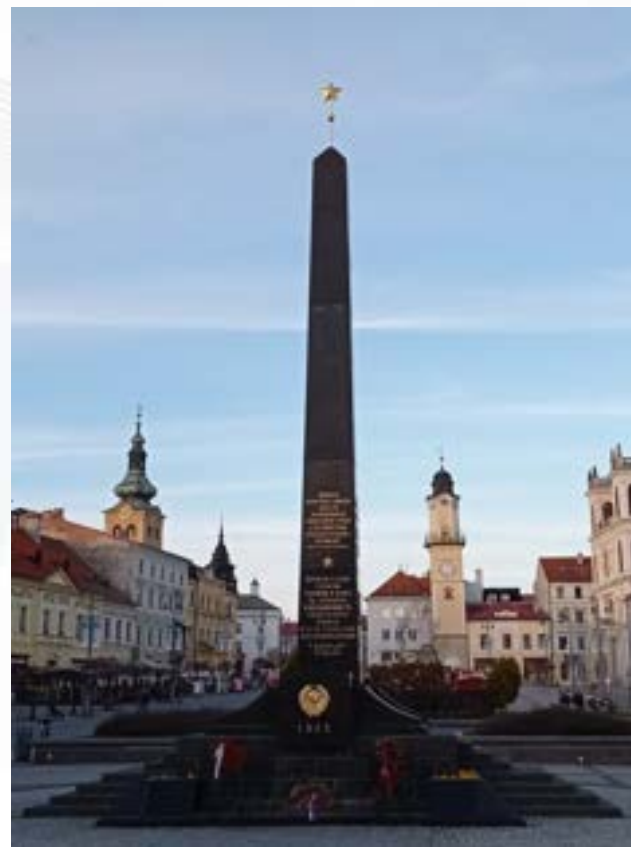
Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Jak dostrzegać konteksty / propagandę / dezinformację

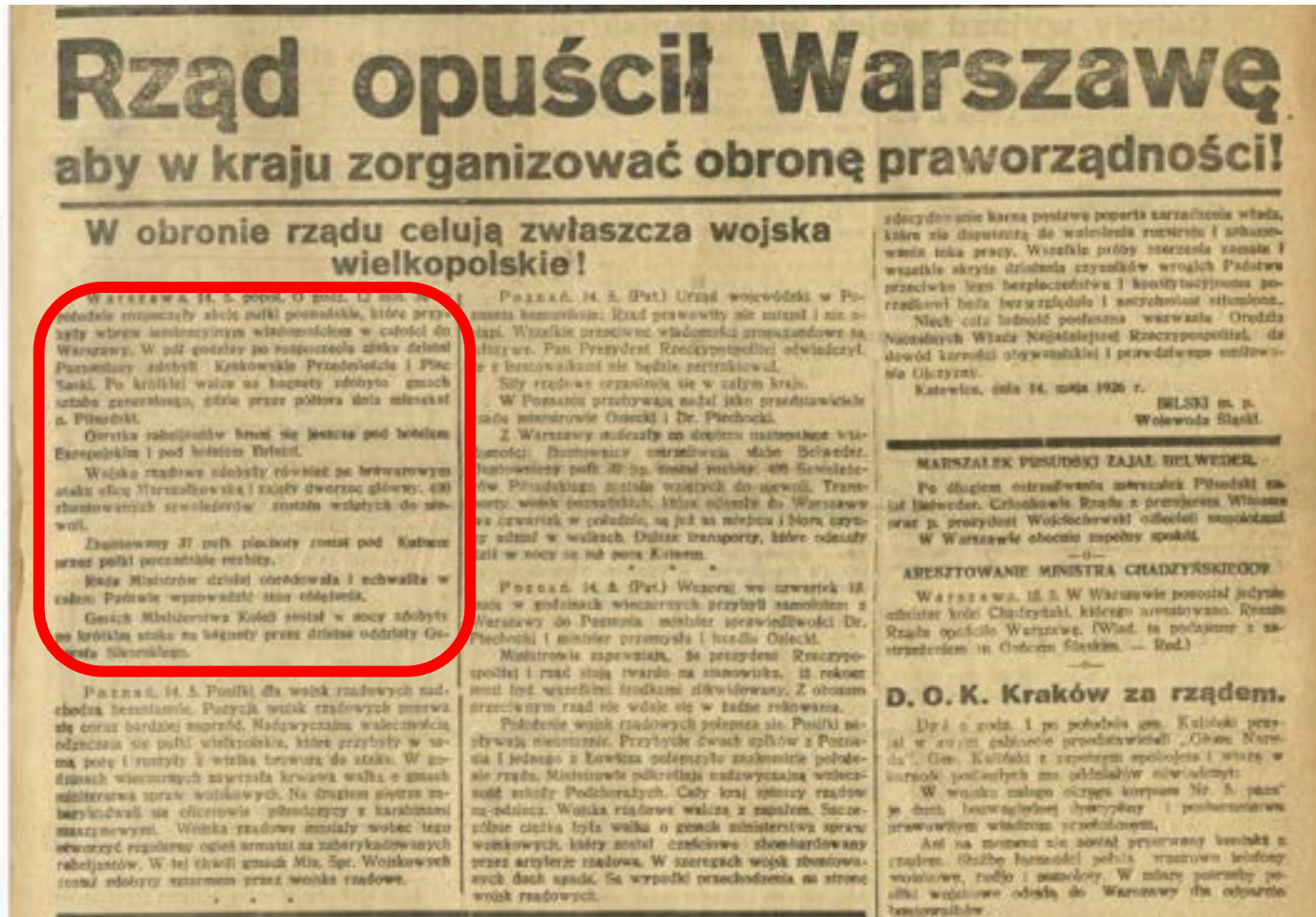
Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Warszawa, 14. 5. popoł. O godz. 12 min. 30 w południe rozpoczęły akcję pułki poznańskie, które przybyły wbrew tendencyjnym wiadomościom w całości do Warszawy. W pół godziny po rozpoczęciu ataku dzielni Poznaniacy zdobyli Krakowskie Przedmieście i Plac Saski. Po krótkiej walce na bagnety zdobyto gmach sztabu generalnego, gdzie przez półtora dnia mieszkał p. Piłsudski.

Garstka rebeliantów broni się jeszcze pod hotelem Europejskim i pod hotelem Bristol.

Wojska rządowe zdobyły również po brawurowym ataku ulicę Marszałkowską i zajęły dworzec główny. 400 zbuntowanych szwoleżerów zostało wziętych do niewoli.

Zbuntowany 37 pułk piechoty został pod Kutnem przez pułki poznańskie rozбитy.

Rada Ministrów dzisiaj obradowała i uchwaliła w całym Państwie wprowadzić stan oblężenia.

Gmach Ministerstwa Koleji został w nocy zdobyty po krótkim ataku na bagnety przez dzielne oddziały Generała Sikorskiego.

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Internetowe Muzeum Polski Ludowej (www.polskaludowa.com)

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

1. Praca z tekstami:

grupa 1 - Tukidydes, *Wojna peloponeska* oraz Herodot, *Dzieje (fragmenty)*

grupa 2 - Gall Anonim, *Kronika polska* oraz *Kroniki staroruskie (fragmenty)*

2. Podstawowe wyzwania?

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

3. Zadanie:

Proszę przygotować materiały dla potrzeb lekcji w klasie IV/V, zgodnie z założeniami przedstawionymi podczas szkolenia:

- Dokonanie niezbędnej selekcji materiału dla potrzeb dydaktycznych,
- Opracowanie poleceń, służących analizie tekstu (trzy warstwy).

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Po jakie teksty warto sięgać?

Wszyscy [Kozacy] są greckiej wiary [tzn. prawosławnej], w swoim języku określają ją jako rosyjską. [...]. Poza strojem nie ma w nich nic prymitywnego: są sprytni i zwinni, dowcipni i prawdziwie hojni, nie pragną wielkiego bogactwa, ale kochają swoją wolność, bez której nie chcieliby żyć. Dla tej wolności wywołują powstania i rebelie skierowane przeciwko bogatym i potężnym panom w kraju, bowiem ci, tu ważna uwaga, chcą ich trzymać w ryzach. [...]. Są silni, bardzo dobrze znoszą upał i zimno, głód i pragnienie, na wojnie są wytrzymali i niestrudzeni, bezczelni i dzielni, poza tym są lekkomyślni, bo nie cenią swojego życia. Warunki życia chłopów są na Ukrainie godne pożałowania [...] odpracowują niekończącą się pańszczyznę [...]. Właśnie to niewolnictwo jest przyczyną tego, że wielu z chłopów ucieka do Kozaków nad Dniepr [rzeka we wschodniej Ukrainie].

Lassoty Eryka i Beauplana Wilhelma Opisy Ukrainy. Warszawa 1972.

Od daty do debaty – o nowej propozycji kształcenia historycznego

Czas na drugą serię pytań 😊

Kliknij, aby edytować styl

